

بسمه تعالی

دانشکده پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد داراب

طرح درس دوره ای (course plan) پرستاری در بهداشت محیط

دانشکده : پرستاری	گروه آموزشی: پرستاری
عنوان درس: پرستاری در بهداشت محیط	تعداد واحد: 1
نوع واحد: نظری	مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی پرستاری
نام مدرس : نرگس صالحی	نیمسال تحصیلی: نیمسال اول - 1405
محل برگزاری : دانشکده پرستاری	روز/ ساعت برگزاری کلاس: دوشنبه 10 - 9
پیش نیاز یا هم نیاز: پرستاری سلامت فرد و جامعه	مدت کلاس: 60 دقیقه

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم پایه و عوامل محیطی تاثیرگذار بر سلامت و روش مواجهه با آن به منظور استفاده از دانش آموخته‌های بهداشتی بتوانند در جهت تشخیص مشکلات سلامت محیط راهکارهای ممکن با تکیه بر اصول فرایند پرستاری

شرح درس:

این درس به مفاهیم سلامت محیط صلاحیت‌ها و نقش‌های پرستار سلامت جامعه جهانی شدن و اثرات آن نابرابری‌ها و نقش عدالت در سلامت محیط برنامه‌های مدیریت محیط زیست در راستای دستیابی به توسعه پایدار، بیانیه هزاره سازمان ملل متحد اصول گلوژی بر اساس منشور اتاوا عوامل زیان‌آور محیطی و نقش پرستار سلامت جامعه در پیشگیری و کنترل آنها ناقلین فیزیکی و بیماری‌های آندمیک شایع در کشور نقش پرستار سلامت جامعه در مراکز بهداشتی درمانی و کنترل عفونت، بهداشت حرفه‌ای مدیریت ایمنی مواد زائد و لایه‌های طبیعی و بحران‌ها سیل و زلزله و به کارگیری فرایند پرستاری در عرصه اقدامات می‌پردازد

❖ عناوین مورد نظر برای تدریس:

- مفاهیم بهداشت محیط اکوسیستم اکولوژی و بحران محیط زیست
- صلاحیت‌ها و نقش‌های پرستار سلامت جامعه در سلامت محیط درک مفاهیم و دانش پایه اصول بهداشت محیط، ارزیابی و شناسایی خطرات زیست محیطی در افراد و جمعیت‌ها آشنایی با آژانس‌ها و سازمان‌های مرتبط و گزارش خطرات محیطی جدی به آنها آموزش مسائل زیست محیطی و گروه‌های مختلف جامعه، تشویق افراد مختلف جامعه به استفاده بهینه از منابع، ارجاع مناسب برای بیماری‌ها با علل احتمالی محیطی، اقدامات در جهت سطوح پیشگیری همکاری با جامعه برای هماهنگی خدمات در پاسخ به نیازهای جامعه.
- سلامت محیط زیست سواد زیست محیطی تغییرات جوی و سلامتی
- جهانی شدن و اثرات آن بر سلامت محیط نابرابری‌های سلامتی و نقش عدالت در سلامت محیط
- برنامه‌های مدیریت محیط زیست در راستای دستیابی به توسعه پایدار
- اصول بیانیه هزاره سازمان ملل متحد اصول اکولوژی بر اساس منشور اتاوا، جنبش زیست محیطی
- مواجهه با عوامل زیان آور محیطی و نقش پرستار سلامت جامعه در پیشگیری مواجهه و کنترل آنها بر اساس فرایند پرستاری (آلودگی آب، هوا، فاضلاب، مواد غذایی، خاک، آلودگی صوتی، نوری و پرتوها، آسیب‌های شیمیایی)
- ناقلین فیزیکی در بیماری‌های آندمیک شایع در کشور و روش‌های کنترل آنها (مالاریای انسانی، لیشرمانیوز، تب خونریزی دهنده کریمه کنگو، تب نیل غربی بیماری لایم تب کیو، طاعون انسانی، تب راجعه)
- نقش پرستار سلامت جامعه در کنترل عفونت مراکز ارائه دهنده خدمات جامعه سلامت
- نقش پرستار سلامت جامعه در بهداشت حرفه‌ای مبتنی بر فرایند پرستاری
- مدیریت ایمن مواد زائد در جامعه و بیمارستان و نقش پرستار سلامت جامعه
- نقش پرستار سلامت جامعه در بلایای طبیعی و بحران‌ها سیل و زلزله مبتنی بر فرایند پرستاری

هدف کلی: مفاهیم بهداشت محیط اکوسیستم اکولوژی و بحران محیط زیست

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- رابطه بین محیط و سلامت و بیماریهای انسان را توضیح دهد
- قواعد کلیدی موثر بر کار پرستاران در بهداشت محیط را معین کند.
- مفاهیم بهداشت محیط را در سه بخش عوامل زیستی، اجتماعی و فیزیکی مورد بررسی قرار دهد.
- اکوسیستم محیط را شرح دهد.
- بحران محیط زیست را شرح دهد.
- دو عامل اصلی دگرگونی در نظام اکوسیستم را توضیح دهد
- اقدامات ضروری جهت کاهش آلودگی در محیط زیست را نام ببرد.
- نقش پرستار بهداشت جامعه را در بهداشت محیط زیست بیان نماید.

هدف کلی: صلاحیت‌ها و نقش‌های پرستار سلامت جامعه در سلامت محیط

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- مفاهیم و دانش پایه اصول بهداشت محیط را بیان کند
- خطرات زیست محیطی در افراد و جمعیت‌ها را ارزیابی و شناسایی کند.
- آژانس‌ها و سازمان‌های مرتبط با بهداشت محیط را نام ببرد
- گزارش خطرات محیطی جدی به آژانس‌ها و سازمان‌های مرتبط با بهداشت محیط را ذکر کند
- آموزش مسائل زیست محیطی به گروه‌های مختلف جامعه را توضیح دهد
- تشویق افراد مختلف جامعه به استفاده بهینه از منابع، ارجاع مناسب برای بیماری‌ها با علل احتمالی محیطی را بیان کند
- اقدامات در جهت سطوح پیشگیری را بیان کند

هدف کلی: سلامت محیط زیست سواد زیست محیطی تغییرات جوی و سلامتی

اهداف اختصاصی: ❖

دانشجو در پایان قادر باشد:

- ارتقاء کیفیت هوا، آب و خاک از طریق کاهش آلودگی‌ها و مدیریت صحیح پسماندها.
- شناسایی و کنترل عوامل زیان‌آور محیطی که سلامت انسان را تهدید می‌کنند.
- ترویج سبک زندگی سالم و پایدار متناسب با حفظ سلامت محیط زیست.
- ایجاد زیرساخت‌های پایدار جهت پیشگیری از بیماری‌های محیطی.
- پایش مستمر و ارزیابی سلامت محیط زیست در مناطق مختلف.
- افزایش آگاهی عمومی نسبت به اهمیت حفظ محیط زیست و منابع طبیعی.
- توانمندسازی افراد برای شناخت مسائل زیست‌محیطی و نقش خود در حفاظت از آن.
- توسعه مهارت‌های تحلیل و تصمیم‌گیری در مواجهه با چالش‌های زیست‌محیطی.
- ترویج رفتارهای دوستدار محیط زیست در سطح فردی و اجتماعی.
- ارتقاء ظرفیت آموزش‌های زیست‌محیطی در مدارس، دانشگاه‌ها و جوامع محلی.
- اهداف اختصاصی تغییرات جوی و سلامت
- شناخت اثرات تغییرات اقلیمی بر الگوهای بیماری‌ها و سلامت جامعه.
- تدوین راهکارهای مقابله با پیامدهای منفی تغییرات جوی بر سلامت.

- توسعه سیستم‌های هشداردهنده برای پیش‌بینی مخاطرات اقلیمی و پیامدهای آن بر سلامت.
- ارتقاء ظرفیت جامعه در مدیریت بحران‌های ناشی از تغییرات جوی.
- تشویق پژوهش‌های بین‌رشته‌ای در زمینه ارتباط بین تغییرات جوی و بیماری‌های محیطی.

هدف کلی: جهانی شدن و اثرات آن بر سلامت محیط نابرابری‌های سلامتی و نقش عدالت در سلامت محیط

❖ اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- تحلیل تأثیرات فرآیند جهانی شدن بر آلودگی‌های محیطی و سلامت عمومی.
- شناسایی عوامل محیطی مرتبط با تجارت جهانی و تحرکات جمعیتی که سلامت محیط را تهدید می‌کنند.
- بررسی نقش سیاست‌های جهانی در بهبود یا تضعیف شرایط سلامت محیط.
- ارتقاء همکاری‌های بین‌المللی برای کاهش آلودگی‌های محیطی ناشی از فعالیت‌های اقتصادی جهانی.
- توسعه راهکارهای بومی و جهانی برای مدیریت پیامدهای منفی جهانی شدن بر سلامت محیط.
- شناسایی و تحلیل مناطق و گروه‌های اجتماعی با بیشترین آسیب‌پذیری نسبت به مشکلات محیطی.
- ارزیابی تأثیر عوامل اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در توزیع نابرابر منابع و آلودگی‌های محیطی.
- ترویج سیاست‌های کاهش نابرابری‌های محیطی با تأکید بر بهبود شرایط زندگی جوامع محروم.
- ایجاد سیستم‌های پایش نابرابری‌های محیطی و اطلاع‌رسانی به تصمیم‌گیرندگان و عموم مردم.
- توسعه برنامه‌های آموزشی و حمایتی برای ارتقاء سطح سلامت محیطی در مناطق آسیب‌پذیر.
- اهداف اختصاصی نقش عدالت در سلامت محیط
- تقویت رویکردهای عدالت محور در سیاست‌گذاری‌های زیست‌محیطی و سلامت عمومی.
- ارتقاء دسترسی برابر به منابع طبیعی سالم و خدمات بهداشتی محیطی برای تمامی اقشار جامعه.
- حمایت از مشارکت فعال جوامع محلی و گروه‌های آسیب‌پذیر در تصمیم‌گیری‌های زیست‌محیطی.
- ایجاد چارچوب‌های قانونی و نهادی برای تضمین رعایت عدالت زیست‌محیطی.
- افزایش آگاهی عمومی و تخصصی نسبت به اهمیت عدالت محیطی به عنوان عامل کلیدی در ارتقاء سلامت

هدف کلی: برنامه‌های مدیریت محیط زیست در راستای دستیابی به توسعه پایدار - اصول بیانیته هزاره سازمان ملل متحد اصول اکولوژی بر اساس منشور اتاوا، جنبش زیست محیطی

❖ اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- طراحی و اجرای برنامه‌های مدیریت منابع طبیعی به‌گونه‌ای که حفظ و استفاده بهینه از آنها تضمین شود.

- کاهش آلودگی هوا، آب و خاک از طریق فناوری‌های نوین و به‌کارگیری روش‌های پاک و پایدار.
- ارتقاء ظرفیت‌های محلی و نهادی در مدیریت پایدار محیط زیست و منابع طبیعی.
- ترویج استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و کاهش وابستگی به منابع فسیلی.
- توسعه سامانه‌های پایش و ارزیابی مستمر وضعیت محیط زیست به منظور بهبود سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌ها.
- افزایش مشارکت جامعه و نهادهای محلی در برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌های محیط زیستی.
- ایجاد تعادل بین نیازهای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در برنامه‌های توسعه.
- ارتقاء آموزش و فرهنگ‌سازی در زمینه توسعه پایدار و اهمیت حفاظت از محیط زیست.
- بهبود مدیریت پسماندها با رویکرد کاهش، بازیافت و استفاده مجدد.
- حمایت از نوآوری و پژوهش‌های کاربردی برای حل چالش‌های زیست‌محیطی مرتبط با توسعه پایدار

هدف کلی: بهداشت آب و فاضلاب

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- خواص مختلف آب را شرح دهد
- منابع آلودگی آب را بیان نماید.
- سختی آب را تعریف کرده و معایب آن را توضیح دهد.
- انواع گندزدایی آب را بیان کند.
- اختلالات ناشی از ناخالصی و آلودگی آب را بیان نماید.
- مراحل تصفیه آب را شرح دهد.
- انواع فاضلاب را شرح دهد.
- روشهای تصفیه فاضلاب را بیان کند.
- مشکلات ناشی از دفع غیربهداشتی فاضلاب را بیان نماید.

هدف کلی: بهداشت هوا، زباله و مواد زائد

❖ اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- اهمیت آلودگی هوا را شرح دهد.
- طبقه بندی آلودگی هوا را توضیح دهد.

- منابع آلودگی هوا را بیان نماید.
- شاخص های تعیین آلودگی را نام ببرد و شرح دهد.
- اثرات هوای آلوده را شرح دهد.
- مهمترین اقدامات در پیشگیری از آلودگی هوا را ذکر نماید.
- نقش پرستار بهداشت در کنترل آلودگی هوا را بیان کند.
- اهمیت دفع بهداشتی زباله را توضیح دهد.
- مراحل دفع زباله را ذکر نماید.
- انواع روش های دفع زباله را شرح دهد.
- نقش پرستاران بهداشت در دفع بهداشتی زباله را بیان کند.
- حضوری فعال در جلسات پرسش و پاسخ داشته باشد

هدف کلی: آلودگی صوتی و پرتوها

❖ اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- آلودگی صوتی را تعریف نماید.
- اثرات فیزیولوژیکی و پاتولوژیکی سروصدا را شرح دهد.
- اثرات شنیداری و غیرشنیداری سروصدا را بیان نماید.
- انواع افت شنوایی به دنبال تماس با سروصدا را نام ببرد.
- مراحل مختلف ناشنوایی حرف های را 5 برشمارد.
- برنامه های حفاظت از شنوایی را شرح دهد.
- انواع وسایل حفاظت فردی شنوایی را نام ببرد.
- پرتوهای خطرزا را با ذکر مثال توضیح دهد.
- منابع مواجهه انسان با پرتوها را نام ببرد
- اقدامات حفاظتی در برابر پرتوها را برشمارد.
- حضوری فعال در جلسات پرسش و پاسخ داشته باشد

هدف کلی: بهداشت تغذیه و مواد غذایی

❖ اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- تاثیر تغذیه بر سلامتی انسان را شرح دهد.
- فساد مواد غذایی را تعریف نماید.
- انواع بیماری های ناشی از غذا را نام ببرد.
- مسمومیت غذایی را تعریف کند.
- آلودگی اولیه و ثانویه مواد غذایی را با ذکر مثال تعریف نماید.
- اصول کلی در پیشگیری از آلودگی های ثانویه را نام ببرد.
- کنترل بهداشت مواد غذایی (گوشت، مرغ، تخم مرغ، شیر و...) را شرح دهد

هدف کلی: آسیب های شیمیایی موجود در محیط و روشهای کنترل و مقابله با آن

❖ اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- اهمیت سموم را بیان نماید
- حداقل یکی از طبقه بندی های مربوط به سموم را شرح دهد.
- استانداردهای مربوط به مواد سمی را بیان کند.
- اقدامات پرستاران بهداشت را در خصوص مواد شیمیایی ذکر نماید

هدف کلی: پرستاری بهداشت حرفه ای

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- نقش پرستار بهداشت حرفه ای را توصیف کند.
- با استفاده از مدل اپیدمیولوژیک تاثیرات متقابل سلامتی - کار را توضیح دهد.
- ارگونومی را تعریف کند.
- چند مورد از عوامل مربوط به میزبان که باعث افزایش خطر واکنش نامطلوب به مواد مضر موجود در محل کار میشود را ذکر کند.
- هر یک از مخاطرات بیولوژیکی، شیمیایی، مکانیکی، فیزیکی و روانی اجتماعی محل کار را توضیح دهد.

هدف کلی: آشنایی با ناقلین فیزیکی در بیماری‌های آندمیک شایع در کشور و روش‌های کنترل آنها - مبارزه با جوندگان، بندپایان و حشرات مانند: مالاریای انسانی، لیشمانیوز، تب خونریزی دهنده کریمه، تب نیل غربی، بیماری لایم، تب کیو، طاعون انسانی، تب راجعه)

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- راه‌های انتقال بیماری از طریق بندپایان را بیان کند
- انواع بیماریهای منتقله از طریق مگس‌ها را نام ببرد.
- انواع روش‌های مبارزه با ناقلین فیزیکی را بیان کند.
- روشهای مبارزه با حشرات را برشمارد.
- روشهای مبارزه با جوندگان را شرح دهد

هدف کلی: مدیریت بلایای طبیعی و بحران‌ها

اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان قادر باشد:

- در مورد انواع بلایا (طبیعی و ساخته دست بشر) بحث کند
- چگونگی تاثیر بلایا بر مردم و جوامعشان را ارزیابی کند.
- مفهوم مدیریت بلایا (آمادگی، واکنش و جبران) توضیح دهد.
- نقش پرستاران در مراحل آمادگی، واکنش و جبران مدیریت بلایا را بررسی کند.
- اولویت‌ها را در یک موقعیت تریاژ بیان کند.
- نقش صلیب سرخ در مدیریت بلایا را تحلیل کند.

روش تدریس:

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)

امکانات آموزشی:

- پاورپوینت، فیلم، تخته وایت برد، مژیک

آموزش دهنده:

- نرگس صالحی

❖ منابع اصلی درسی:

کتاب پرستاری سلامت جامعه، فرد و خانواده، محیط اشرافانزه صحابی و مریم امجدی، نشر حیدری

کتاب پرستاری سلامت جامعه، دکتر اسحاق ایلدرآبادی، نشر جامعه نگر

***** قابل توجه دانشجویان عزیز: خاطر نشان می شود که به خاطر ضیغ وقت، تدریس استاد در کلاس

جهت راهنمایی شما می باشد. تکمیل یادگیری متضمن مشارکت و مطالعه فعال شما می باشد.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

1 نمره

حضور فعال و توام با آمادگی

1 نمره

تکالیف دانشجویی (تهیه پاورپوینت مرتبط با مطالب درسی و ارائه آن)

آزمون میانترم	5 نمره
آزمون پایانی	13 نمره
نمره کل:	<u>20</u>

مقررات کلاسی:

- ❖ حضور به موقع در کلاس
- ❖ برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو برابر مقررات آموزشی دانشکده
- ❖ رعایت شئونات دانشجویی
- ❖ خاموش کردن موبایل در کلاس درس
- ❖ رعایت احترام به استاد
- ❖ رعایت اصول اخلاقی
- ❖ انجام به موقع تکالیف و تحویل پروژه در تاریخ تعیین شده
- ❖ الزامی بودن شرکت در امتحان میان ترم برای پاس کردن واحد درسی
- ❖ امتحان فقط یکبار برای کل کلاس و در تاریخ مقرر انجام می پذیرد.

تقویم درس پرستاری بهداشت محیط نیمسال اول 1405

جلسه	روز	تاریخ	موضوع جلسه درسی	مدرس	نحوه ارائه
1	دوشنبه		مفاهیم بهداشت محیط اکوسیستم اکولوژی و بحران محیط زیست	خانم صالحی	حضور
2	دوشنبه		مفاهیم بهداشت محیط اکوسیستم اکولوژی و بحران محیط زیست	خانم صالحی	حضور
3	دوشنبه		صلاحیت‌ها و نقش‌های پرستار سلامت جامعه در سلامت محیط	خانم صالحی	حضور
4	دوشنبه		سلامت محیط زیست سواد زیست محیطی تغییرات جوی و سلامتی	خانم صالحی	حضور
5	دوشنبه		جهانی شدن و اثرات آن بر سلامت محیط نابرابری‌های سلامتی و نقش عدالت در سلامت محیط	خانم صالحی	حضور
6	دوشنبه		برنامه‌های مدیریت محیط زیست در راستای دستیابی به توسعه پایدار اصول بیانیه هزاره سازمان ملل متحد اصول اکولوژی بر اساس منشور اتاوا ، جنبش زیست محیطی	خانم صالحی	حضور
7	دوشنبه		بهداشت آب و فاضلاب	خانم صالحی	حضور

8	دوشنبه	بهداشت هوا	خانم صالحی	حضور
9	دوشنبه	بهداشت زباله و مواد زائد		
10	دوشنبه	میانترم	خانم صالحی	حضور
11	دوشنبه	آلودگی صوتی و پرتوها	خانم صالحی	حضور
12	دوشنبه	آلودگی صوتی و پرتوها	خانم صالحی	
13	دوشنبه	بهداشت تغذیه و مواد غذایی	خانم صالحی	حضور
14	دوشنبه	بهداشت تغذیه و مواد غذایی	خانم صالحی	حضور
15	دوشنبه	آسیب های شیمیایی موجود در محیط و روشهای کنترل و مقابله با آن	خانم صالحی	حضور
16	دوشنبه	آشنایی با ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان، بندپایان و حشرات)	خانم صالحی	حضور
17	دوشنبه	پرستاری بهداشت حرفه ای مدیریت بلایای طبیعی و بحران ها	خانم صالحی	حضور